

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De rebus Ecclesiæ non alienandis. Consilium CCXCII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

iusta & necessaria causa, molestia aliqua aut negotium exhibeatur.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

SVM MARIUM.

Administrator rerum Ecclesiasticarum vendens arbores.

1. Successor in officio exigere debet debita sui predecessoris.
2. 4. Fabricæ vel universitatis curatores non possunt arbores vendere vel excindere.
3. Res Ecclesiæ alienari non possunt.
5. Silva cadua immatura cedi non debet.
6. Res Ecclesiæ & universitatis sine decreto alienari non possunt.
7. Tutor & Administrator res suæ administrationis ipse sibi nisi palam emere non potest.
8. Palam quid factum dicatur.
9. Venditio gratiosa donationis species est.
10. Iuramentum in litem propter dolum.
11. Tutor, curator & similes in litem iurare possunt.

CONSILIUM CCXCII.

BE NE fundata est intentio Magistrorum seu Mamburnorum Fabricæ Ecclesiæ parochialis de Sichenis hujus causæ Actorum; contra Iudocum S'jongen Reum in utroque capite actionis ad damni reparationem, quod Reus dictæ Ecclesiæ intulit per excisionem arborum, de quibus in hac causa queritur; item de restituenda ea summa, quam majorem verâ rationibus intulit: * ad successorem etenim in officio publico pertinet à predecessore exigere ea, in quibus vel Reipublicæ, vel Collegio, vel Ecclesiæ se debitorem vel reliquatorem constituit, l. 1. in fine C. de deb. civit. lib. 11. Quin autem utroque nomine Reus dictæ Ecclesiæ obligatus sit, dubitatio nulla est: * nam quod ad excisas arbores attinet, certum est, ipsi id facere non licuisse. Magistri enim fabricæ ac rerum ad eam pertinentium sunt, ideoque illas nec excindere, nec alienare possunt, tit. C. de reb. alien. non alien. per tot. * eoque minus, quod rerum Ecclesiasticarum, seu ad Ecclesiam pertinentium alienatio in genere arctius sit tam civili, l. iubemus 2. §. œconomus C. de sacros. Eccles. quàm Canonico jure, c. Nulli Episcopo de reb. Eccles. non alien. interdicta, sub pœna arbitraria privationis officii & indemnitis Ecclesiæ præstandæ. Quæ alienatio nec iis, qui majus jus in rebus Ecclesiæ, hoc est titulum habent, veluti Pastoribus, Præpositis, Abbatibus permixta est: sunt enim earum rerum tantum usufructuarii, imo dumtaxat usuarii, c. Si quis sanè de peculio cler. c. Praesenti in V. Reservari de off. ordm. lib. 6. in quibus omnis alienatio interdicta est; * & nominatim exciso, seu venditio grandiorum seu duriorum arborum, l. Sed si grandes de usuf. quæ ex notoria consuetudine harum Regionum Belgii inter immobilia numerantur, Nic. Boerius decij. 51. parte 1. Andr. Tiraq. De retractu convent. §. 3. gloss. 1. n. 23.

Nec Reo ad excusationem prodest, quod dicat tenuiores fuisse has arbores, & pro magna parte fuisse aridas: nam cum arbor simul atque radices egit, unitatemq; cum solo fecit, pars soli sit, & solo cohareat, l. Adeo §. si alienam & l. Quia ratione de acq. rer. dom. juris prohibitioni de non alienando perinde subjacet, ut solum ipsum: ad hoc enim plan-

tantur arbores grandiores, ut ad perfectam maturitatem coalescant; non præmaturè cedantur: * indeque qui alienam sylvam caduam (quæ scilicet in hoc habetur, ut certis annis cadatur, l. Silva cadua de verb. significat.) non maturam cedit, lege Aquiliæ ad damni reparationem tenetur, l. Si servus servus §. si olivam immaturam in fin. D. Ad leg. Aquil. multo magis qui grandiores arbores, hoc est quercus, & quæ ligni durioris sunt quamvis immaturas excindit. Nec rursus ad excusationem Rei trahi potest, quod plerique ex testibus per Reum productis, deponant, quod utile fuerit has arbores excindi, propter luxuriam & nimiam densitatem arborum: nam ea in parte contradicunt Actorum contraria testimonia; & præterea nonnulli testium, quos Reus produxit, aperte deponunt per harum arborum excisionem fundum, in quo plantatæ erant, factum esse multo deterius. * Et ut utilitas in hac excisione fuerit, adhuc tamen improbabilis & reprehensibilis est; ob id, quod non sit facta solemniter ex præcedente decreto vel Magistratus vel alterius Superioris, ut requiritur in hujusmodi rerum ad Rempubl. vel Ecclesiæ pertinentium quacumque alienatione, c. fin. de reb. Eccles. non alien. can. sine excep. xii. q. 2. l. Si qua hereditas C. de venden. reb. civit. lib. 11. et si concurrat necessitatis vel utilitatis causa, ne scil. sub commento alterutrius causæ ex privato administratorum corrupto iudicio in damnum Reipublicæ, vel Ecclesiæ incidat. Cujus quidem in proposito proclivis & affectata fuit occasio; ob id, quod Reus sub commento & prætenu ariditatis aliquarum arborum in suggestu proclamari fecerit futuram aliquot arborum aridarum venditionem, nulla præcedente Magistratus vel visitatione, vel decreto (cujus tamen interventum necessarium esse in hujusmodi alienationibus deponunt plures ex testibus per Actorem productis) & quod nihilominus Reus etiam virentes & crescentes aliquot vendiderit, non quidem exiguæ magnitudinis, aut parvi valoris (ut Reus allegat) sed iustæ magnitudinis; quarum aliquot etiam quadraginta pedum altitudinem excelescant, ut testes deponunt. Quinimò hac in re evidens deprehenditur Rei dolum, non tantum ex eo, quod proclamata seu publicata venditione arborum, quæ exaruerunt, progressus sit ad extractionem etiam vivarum & crescentium; sed quod ita hanc venditionem fecerit non in loco publico, nec accenso cæreo per licitationem seu auctionem (uti assolet) quod etiam testes deponunt, ut ad eam nullus concursus fuerit. * Quod evidentius etiam ex eo percipitur, quod Reus dicat, quod ipse sit illarum arborum emptor, & quod ipse licitando superaverit, & od id illæ ei manserint, & addictæ sint, seipsum sic prodendo, quod & venditoris & emptoris, licitatoris, addicentis, & addicti officio, contra rei & juris naturam officio functus sit, l. Ille in quo §. ult. D. Ad s. C. Trebell. Idque etiam contra apertam legis prohibitionem: ut enim tutor vel curator non potest rem pupilli, aut minoris, nisi palam & bonâ fide emere, l. Si in emptione §. ult. in fin. de contrah. empr. l. Cum ipse C. de contr. empr. ita nec administrator quicumque rerum publicarum, aut Ecclesiæ res ipsius rei publicæ aut Ecclesiæ. * Palam autem factum dici non potest, quod ita clandestinè, & intra privatos parietes non adhibitis pluribus fide dignis personis factum est, l. Palam

l. palam de verb. signif. nec bonâ fide gestum, quod exclusis studiosè alijs emporibus actum gestum est, & omnium maximè, quod tam gratiosè, hoc est tam exiguo & velot imaginario pretio additum, ut Reus ipse sibi donasse magis videatur, quàm ex venditione addidisse: † nam ubi prohibetur donatio, ibi quoque prohibita & nullius momenti censeri debet venditio, gratiosè, hoc est viliori pretio facta, *l. si sponsus §. circa de donat. inter virum & uxorem.*

10 Atque ita manifestum esse putamus, Actorum intentionem fundatam esse quoad petitionem iusti pretij dictarum arborum: quod cum sublati per Reum arboribus, & ipsi nunc non extantibus tam præcisè probari, aut definiti non possit, videtur ab Actoribus affirmari posse per iurandum in litem; ut ipsi illud taxent salva iudicis moderatione, *l. videamus §. iurare, l. in actionibus de litem iuran.* propter dolum & delictum Rei, & difficultatem probationis veri pretij. *l. si quando & ibi lafon c. unde vi.* * Cujus generis juramentum tutores, curatores, & alij similes administratores rectè quoque præstare possunt, *d. l. videamus §. curatores:* ita ut non malè Actores petierint quinquaginta florenos, moderatione & taxatione D. iudicis salva.

Quod ad alteram partem propositæ actionis attinet, de restituendis triginta florenis, laborandum non est: quippe Reus fatetur se sexaginta florenos pro emptis arbusculis rationibus fabricæ intulisse, sed tantum triginta sex solvisse, sequè paratum viginti quatuor restituere: sic ut eatenus salutem faciendâ sit condemnatio. Nihil in contrarium faciente restrictione seu exceptione, quam Reus sic respondendo & offerendo adjicit, si modò Actores Reum liberent apud emptorem ab obligatione hujusmodi residuæ quantitatis, cum Reus satis non probet ipsum in sexaginta florenis venditori arbuscularum obligatum esse.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

SUMMARIUM.

Eleemofynarum obligatio.

1. Hospitaliariorum Cruciferorum institutum.
2. Clement. Quia contingit §. commissâ verò De religi. si domibus intellectus.
3. Hospitaliariorum militarium ordinum cogi non possunt per Ordinarios ad distributionem eleemofynarum.
4. Eleemofynam facere an militares ordines cogi possint.
5. Relicta ad certum pium usum in alium converti non debent.

CONSILIUM CCXCIII.

CONVERSA juris ratione Magistri Pauperum Parochiæ Beatæ Mariæ Civitatis Mechliniensis affectant superioritatem & imperium in Domum Commendatorem domus, quæ in eadem civitate est Ordinis Sanctæ Mariæ Teutonicorû; dum contedunt sibi permittendâ esse distributionem eleemofynarum, quæ ex dicti Ordinis notorio instituto pertinent ad ejusdem Ordinis Hospitalarios; qualis est dictus Commendator: * quippe Cruciferi illi Ordinis Teutonicorum ex professione Hospitalarii, & Eleemofynarum distributores sunt, *Clem. Quia contingit §. promissa verò & ibi gloss. in v. militarium de religiof. domib. quorum consentiæ hujusmodi di-*
Conf. Wamelf. Tom. I.

tributio commissâ est; neque ex alieno præsertim laicorum arbitrio pendere debet. * Iam verò jure constitutum est, *d. Clem. Quia contingit*, Ecclesiasticos Ordinarios locorum posse secularibus Hospitalariis, seu eleemofynariis, quales sunt in regionibus hujus nostri Bagij Magistri pauperum, ac Rectores Hospitalium secularium, & similium priorum locorum, præcipere eisdemque cogere & compellere, ut certo modo eleemofynas distribuunt, vel quod ipsi possint eorum negligentiam supplere: † quam tamen eandem superioritatem seu jurisdictionem non possunt æquè iidem Ecclesiastici Ordinarii, multo minus seculares Magistratus, exercere in supplendâ negligentia in seu adversus militarium Ordinum Hospitalarios, Rectores seu Commendatores, neq; illi præscribere, quâ quantumque, quando, & quomodo hospitalitatem exercere, aut eleemofynas distribuere debeant: cum illis ipsa juris dispositio præscribat, ut secundum sui Ordinis statuta, & antiquas observantias provideant pauperibus, & hospitalitatem debitam illis teneant, *d. §. promissa verò*; ita ut defectum & negligentiam eorum, si quæ inveniat, in eo corrigere & emendare debeant dumtaxat ejusdem Ordinis Superiores, non etiam alij Ecclesiastici vel seculares, quibus nō subsumt, neq; parere coguntur.

Vt proinde multum absurdum sit & à ratione alienum, quod dicti Magistri laborent hoc perpetuo obtinere, ut dictæ domus Rector seu Commendator perpetuis temporibus cogatur per singulas septimanas ipsis tradere duo fertella filiginis in pauperes distribuenda: subverteret enim id dicti Ordinis religionem, institutum, & præscriptum; quod post voluntariam militiam adversus infideles, præcipue consistit in eleemofynarum distributione, & pauperum provisione; * ad quam alioqui non tenentur ex aliquo juris præcepto vel obligationis peculiaris vinculo, sed tantum ex conscientie bonæ stimulo, & ex pio consilio sui Ordinis, quod necessitatem præciliam non habet, *panor. in c. l. n. 8. de empt. & vend. Felin. in c. dilectus de off. ordin.* Proinde subtrahere huic domui distributionem eleemofynarum, est detrahere eorum Ordini, Religioni, & professioni; quod in nullius Ordinariorum potestate esse debet. Eoque minus, quod Ordine sibi militares tamquam optime de republicâ Christiana merentes, passim in omnibus peculiariter sint excepti ab ordinariis juris regulis etiam per decreta Concilij Tridentini, *sess. 23. cap. 28. vers. fratibus s. iohannis de reformat.*

Verum quidem est, multis casibus Ecclesiasticos beneficiatos, & alias religiosas domos per suos superiores, ac per censuras Ecclesiasticas compelli posse, ut de superfluis eleemofynâ faciant, *panor. & Felin. dicto loco, Ayimo Craveira conf. 116. Rom. & parochiani vol. 1.* * sed nusquam constitutum aut premissum legitur, quod aliquis pius, seu religiosus locus, sive ut Hospitalis, sive Eleemofynariâ, sive alias de suis redditibus debeat, vel alij loco pio, vel alijs pauperum provisoribus certum aliquid annuum date, de quo illi eleemofynæ distributionem faciant: cum eleemofyna non sit, unum altare de tegere, ut aliud tegatur, §. si vero hoc non fecerit, & ibi Doct. in Auth. Quomodo oport. Episcop. & c. ut nec donata seu relicta ad certum pium usum transferri aut converti possunt in aliud pium usum, vel ad alterius